

Ihos István

Évszakok

A tél rizporos fejét harminc fokos szögben
nyaldossa a nap, míg az oboa-szél
fülébe sűg
egy irredenta tételt.

Kavarog a hó,
ágaskodása őrzi az ősz elsőáldozását
és sápadt klimaxjának emlékeit.
Cigányzene nélküli aranylakodalom.

Törvénytelen gyermekek korcsolyája
metszi fel a jeget, és sajátos császárral
megszületik valami a tavaszból.

Hamarosan közúti baleset áldozata lesz.

Bűzlik, izzad, szorgalmasan henyél
és elpárolog a nyár, mint egy kiszívetésű
sápadt hivatalnok.

Maga után hagy egy olcsó desodort.

A színház melletti fák

A színház melletti fák
öregék
fejfájósak és betegek.
Mérgézik őket az autók
tüsszentései.
Benyúlnak az irodaablakon
este,
elrámolni a randevúra roham,
titkárnők hagyatékait,
elhessegetik a galambokat
magukról,
várják az őszt,
a lehullni készülő vigaszt.
Az első járatig még
levegőznek.

Az egyik est

Albérletet keres az est,
hatszázforintosat
különbejaratút,
ahová nappali szeretői is
bejárhatnak büntetlenül
számon kérni néha
szűzességének emlékeit.

Lelkes Miklós

Válasz

Igen, tudom, látszólag egyetértünk.
Mit elítélek, te is „elítéled”,
s úgy játszod meg a tárgyilagos bölcsét,
hogy észrevétlenül eltűnik a lényeg.

Tudom, miért. Barikádunk sehol sincs
(vagy ha van is, túlon túl láthatatlan).
Bűnt és hibát szabadon egybemostok
szépszólamú, semmitmondó szavakban.

A bűnt hibának venni furcsa önkény.
Min mosolyognak a „negatív hősök”?
Fakardok, csákók, jó bodzafapuskák
a fegyvertárból régen ismerősök!

Páhi Péter

Ott születtem

hol az alkonyati felhők
fözlizzítják a hegyeket,
az éjszaka tömör,
kő szikrázik a napon.
vállakra ülepszik a gond.
líhegő utak indáznak a hegyre,
és ráfagy a szemre
az egykedvű,
szomorú öröm.

Boszorkánykör

A vő szája tele rostonsült hallal. Ovatosan válogatja a szálkákat, és a bal pofazacskójába kotorja, mint felhasználhatatlan végterméket. Készül lenyelni a középre irányított pépes falatot. Mégegyszer beletúr a nyelvvel aztán gyanakodva leengedi a torkán. Ugrásra készen figyel, mintha hamis kutyával ismerkedne. A hal leér a gyomrába, a vő megnyugszik. Hozzátát a szálkacsomó felszámolásához. A nagyjárt egyben kiköpi a tányérra, a maradékot ráigazítja ajkaival a villára, aztán kikutat a fogai között a nyelvvel. Az após felnyög az ágyban a kályha mellett.

— Nincs jobban papa? — kérdezi a vő, és kupacba igazítja a tányéron a szálkákat. Nyelés közben mintha karcolna a torka. Vagy megsértette, vagy beleakadt egy száлка. Kicsit harákol. A karcolás marad. Gondosan levág a kenyér héja mellől egy vékony darabot, igyekszik úgy nyelni, hogy a garat érzékeny oldalán csúszsék le. — Szóval fullad?

— Igen — lihegi az após. — Talán még egy párnát...

— Mama, hozzon, legyen szíves, még egy párnát! — kiált ki a vő a konyhába, és rágja tovább a kenyeret.

Jön az anyós, törölgeti kezét a kötényében. A kéz száraz, de az anyós ideges, sőt kétségbeesett. Gépies mozdulatok kényszere helyettesítheti olykor a hajtépet is. Esetleg egy másik jelenetet: az anyós kezét tördelve áll a küszöbön. Egyiket se lehet, feldúlná az apóst. Azonnal látná, mennyire elkeseredett a felesége. És miért? Mert azt hiszi, hogy a férje haldoklik.

— Mondtam, hogy ne menjenek maguk a patikába — morog a vő. — Most tessék, itt az eredmény. Nincs levegője a papának. Hol a párna?

— Hozom — szepeg az anyós.

— Vigyázzon, nehogy felzavarja a gyerekeket! — szól utána a vő.

A két lány — három- és ötévesek — rossz alvó. Már csak az hiányzik, hogy felébredjenek. Éppen most, amikor a papa... igen kutyául van. A doktor csak annyit mondott, nyugalomra van szükség. És mivel külön nem tiltotta meg, hogy sétáljon a papa, a patikába ők mentek el a gyógyszerért. Az após és az anyós. Le a három emeleten, fel a három emeleten. Ezek ilyenek. Mindent a szájukba kell rágni. Pedig felajánlotta, hogy elszalad helyettük. Megköszönték és azt válaszolták, te dolgozol, pihenj csak. Hát ő aztán tényleg dolgozik. Persze a gyógyszert meghozta volna. Csak a gyerekek fel ne ébredjenek! Igazán érdekes, mit mesélt a nagyobbik, amikor vasárnap a Duna-kanyarban voltak kirándulni. Apucika, mondta, én már jártam itt, de akkor hosszú fekete szakállam volt és nagy fekete kalapom. Meg kéne kérdezni egy pszichológust. Talán az üzemben. Direkt örülni fog az unalmas zajártalom-kísérletek meg hasonlók után. Üzempszichológusi csemege. Talán nem is olyan hülyeség a lélekvándorlás. Na, szegény papa, kibe fog rövidesen átlélekvándorolni? Rémes, hogy ilyeneket az embernek a lakásán kell elviselnie. Elvégre ez mar az ő lakása is. És ha a kislányok felébrednek, mit hazudjon nekik? Miért nem hajlandó a nappi mesélni? Ez is egy marhaság, hogy nappi. Miért nem jó a nagypapa? És mi az istent szeretőnek rajta a gyerekek? Ha tudnák, hogy kést fogott a saját lányára! Amikor bejelentette, hogy összeházasodnak. Még szerencse, hogy a mama közbevetette magát. Persze, ha eljön az ideje, szépen megmagyarazza: „A nappi kést emelt anyucira. A konyhakést, vascsora közben. Ha nincs ott a nagymama, most ti se lennétek.” Elvégre bárkit elvehetett volna Ági helyett. A vizsgálati fogság még nem börtön. Neki semmi köze nem volt ahhoz a betöréshez. És, ha nem csapódik esztelenül azokhoz a Bolond Takácsékhoz, most van kocsija. Zötyöghet helyette a papa ócska biciklijén. A papa nadrágszíptetővel használta. Illetve használja, hiszen még... Nem igaz, hogy neki Ági pénze kellett. Joga volt Áginak kikérni, elvégre neki gyűjtötték, óvé is. Mi az a húszezer? Semmi. Bár tényleg gyorsan elfogyott, úgy, ahogy a papa megjósolta. És ő mégis maradt, pedig a papa az ellenkezőjét is megjósolta. Jöttek a kislányok. Ebben a rohadt szakramentumban nincs náluk fontosabb.

— Szegény kis anygalkám — hozza az anyós a párnát lábujjhegyen, — olyan édesen szunyókálnak.

— Ne gügyögjön már, mama, azt a... — kap fejéhez a vő, aztán hirtelen elhallgat, mert az após felnyög:

— Nyissátok ki az ablakot!

Begomolyog a füst és a köd, az após köhögni kezd.

— Kellte ez magának? Tél van. Megfázik, aztán jól néz ki... — A vő dühösen kotorászik a tányéron. — Mégis szálkát nyeltem?

— A kenyér héja mellől — mondja erőlködve az após, aztán: — Csukd be, mégis...

— Ne hívjuk ki megint a doktort? Esetleg egy injekció... — sírdogál az anyós. Elengedte magát, szégyenkezve, bocsánatkérően szífog, tehetetlenül gyűrögeti a zsebkendőjét.

— Ne olyan hangosan — kéri a vő. — Elmenjek érte?

— Ne! — legyint az após. — Levegő kéne, nem doktor. Oxigén-palackja úgyszincs.

— Oxigénpalack! — zokog fel az anyós. — Nem, kórházba ne! A vő megkönnyebbülten, hogy nem neki kell előhozakodni vele, feláll:

— Az lenne a legokosabb. Kórház. Hívjam a mentőket?

— Nem engedem! — kapaszkodik az anyós az ágyba. — Neki itthon a legjobb.

A vő visszaül.

— Mikor jön már Ági? Meddig tart a műszak? — kérdezi az após.

— Mindjárt — simogatja az anyós az após kezét. — Mindjárt itthon lesz. Akarod, hogy telefonáljunk neki?

— Megijedne. Hagyjátok.

— Igen, biztos megijedne — kontrázik a vő. — Még egy kis türelem, papa.

— Jaj, fiam, mit tudsz te a türelemről? Amikor én sebesülten feküdtem a magas kárpátokbeli hóban, és...

Helyben vagyunk, gondolja a vő, a háború!

— Ne beszéljen, papa, csak megerőlteti magát — mondja hangosan.

A papa nyerte meg a második világháborút. Először elvesztette, bár előre tudott mindent. Persze, mert a papára nem hallgattak. De azért megnyerte nekik. Repülőtszít is volt. A papa. Oriási! És a szilánkok még most is a lábában vannak. Közben jött az ellenség. A hóban is, a levegőben is. A papa gyorsan felkapta a kormányt, és megmentette a legénységet is. Csak úgy mellékesen likvidálta az ellenséget is. Likvidálta. Ehhez ragaszkodik. És a vezérizé azt mondta a papának, hogy Jóska öcsém, ezt neked köszönhetjük. Egyedül neked. Ez a halszáлка az idegeire megy. Kevesebbet kell nyelni. Ha nem nyel, nem érzi. Mivel szokták az ilyet kívenni? Csípesszel? És ha egészen beagyazódik, körülövi a szövet, mint a papa izomrostjai a szilánkokat? Élete végéig szűrni fog?

— Egyél egy kis levest — áll az anyós a tányérral az ágy mellett, akár egy hitehagyott papnő az áldozati vérről. — Edd meg szépen, jót tesz. Az én kedvemért...

— Majd ha Ági itthon lesz — fordul el az após. — Addig hagyjátok. Talán ma megmondták neki. Már olyan régen esedékes... Szereti a munkáját. Az én lányom. Tehetséges. Amikor utoljára bent voltam, az igazgató is említette... Jóska bátyám, mondta az igazgató, a lányod ugyanolyan megbízható, mint te voltál. Nagyon hiányzol nekiünk, Jóska bátyám, de az Ági kárpótlás helyett. Igen, ezekkel a szavakkal... Hát akkor ki legyen művezető, ha ő nem? — kimerülten elhallgat.

— Mondtam már, hogy ne beszéljen, megerőlteti magát — szól egykedvűen a vő. — Nem kell mindenkinek művezetőnek lenni.

— Azért, mert te nem lehetsz... semmi kilátásod, más még... — az após hangja elfullad.

— Próbálj aludni, ha Ági itthon lesz, felköltünk — könyörög az anyós, és gyűlölködve néz a vőre.

A vő vállat von.

— Akor leszek művezető, amikor akarok — mondja, és háromnegyedes ütögeti a tányért, de egyre halkabban, aztán végképp abbahagyja.

A szakszervezettől kell kérni segílyt. A táviratot ráérnek feladni a papa fiának. Gyorsan ki kell előtte pakolni a szerszámokat a kishozobából. Ha a mama ellenkezik, elég arra hivatkozni, hogy a papa imádtá az unokáit, és ő is azt akarná, hogy minden a kislányoké legyen. Ez természetesen. A sógornak se felesége, se gyereke. Eladják a felszerelést, az a legbiztosabb. Igen, ha Ági hazajön, azonnal ki kell pakolni a kishozobát. Csomó értékes műszer... Ági remélhetően egyet-ért majd.

A gyerekek felébrednek, a nagyobbik kiabálni kezd:

— Apucikaaa!

— Megyék! — áll fel a vő, és átbállag a másik szobába. Ráhajol az ágyra, és amikor hozzáért a forró testekhez, átborzong a közellétűktől, ettől a megszokhatatlan csodától. Íme, a két kislány, akik így együtt: az unalmas, farszót életben az értelem. A meghatottságtól szaporán pislog és nyel, mire szűrni kezd a torka. A száлка! Nehogy valami komplikáció legyen, már csak a gyerekek miatt is...

— Apucika — hízeleg a nagyobbik — mesélj!

Nem az anyját hívja, hanem engem, mindig engem, gondolja büszkén a vő, és idegesen harákol. Mert a mama erőszakoskodik állandóan azzal a rohadt hallal, hogy az egészséges, pedig nincs jobb a zsíros disznópörköltnél. Utána egy korsó sör.

— Meséljek a zöld disznóról?

— Juj, ne kezd megint! — nyűgösködik a nagyobbik. — Mindig az a rohadt zöld disznó. Annak sosincs vége.

Ezek ismerik egymást...

Csúnyán megjártam azzal a cseresznyével. A cselédház, amiben ottrékedtünk a felszabadulásakor, kicsi portával rendelkezett, de gyümölcsös nem tartozott hozzá, még egy elárvult eperfa sem, amit pedig nem sokba néznek. Ha tehát megéheztem egy falás gyümölcsre, kérem vagy lopnom kellett. Inkább loptam, mert nehezemre esett kérni, retegtem az összevont szemöldökök haragos szárnycsapásaitól. Igen, a bozontos szemöldökök szárnyként meglebbentek, vércsehangú veszedelmet suhogtak felém. „Ütess magadnak, ha falni akarsz!”

Nem fért a fejembe, miért fenekednek ránk. Egykori gazdánk, akichez kocsisnak szegődött apám 1943-ban, úton-útfélen belénk kötött, mikor kötődünk ki a házból. Egyetlen jó emberünk volt, a jegyző, aki azt mondta apámnak, nem hajthatják ki a házból, „az a világ elmúlt”. De a jegyző csak egyedül volt, a falut meg sokan lakták, egyik olyan, mint a másik; csupa ellenséges indulat. Az volt a szerencsénk, hogy volt min megvetni a lábunk — éppen a gazdánk földjéből mértek ki nekünk gyerekenként egy holdat, összesen tehát hatot —, mert ha a falusiaktól vártunk volna munkát, bizony mondom, éhen veszünk. Apám lesunyt fejjel járt az emberek között, csak a földünkön egyesenedett ki, ott embernek érezte magát, azt mondogatva, a kutyának se mutatna utat...

Kint a határban, egyes-egyedül én is jól éreztem magam, még nótázní, füttyörészni is mertem, nagyokat rikkantani, és élvezni, hogy a folyópárt fűzése játékosan tovalabdázik hangommal. Ezek a fák sosem bántottak, miképp a folyó sebes vize is jótékonyan magába fogadott, kedvemre úszkálhattam benne, vízgyázva, nagyon vigyázva, nehogy örvénybe kerüljek, mert akkor rászorultam volna az emberekre, de segélykiáltásomat biztos elengedik a fülük mellett, s talán azt mondják magukban: „egy kódiással kevesebb...”

Földünk végében, a dűlőút szélén beérett a madárszemű cseresznye. Úgy meg volt rakva gyümölcse, a nyálam elcsurrant, amikor feltekintettem rá. „Hű, de bepokolok!” Végre egy fa, melyre szabadon felmászhattam, senkinek se tartozva számadással, mit keresek rajta. A „senkiföldjén” állván, mindenki szedhetett róla, és lelkem mélyén mindig is éreztem, én is a „mindenkihez” tartozom.

Messziről szaladtam neki, mint a macska szokott, hogy a lendület ereje feisegítsen. A kicsit megdőlt fa lejtőjén úgy suhantam fel rá, mint egy mokus. Mivel aprószemű volt, markostól téptem a fűtökben csüngő gyümölcsből, és be a számba. Pillanatra felöltött bennem édesanyám intelme, hogy ne egyem magostul, mert székrekedést kapok, de úgy gondoltam, sosem juthatnék el ahhoz a boldogító érzéshez, amit jóllakottságnak szokás nevezni, ha kiköpném a javát. Gyomrom dolga mi más lehetne: megbirkózni a rábizott feladattal.

Előtem már járhattak a fán, a könnyen elérhető fűtöket ugyan-csak megtépték, tehát egyre kijjebb merészkedtem. Meg se fordult a fejemben, hogy leeshetek, hiszen még sosem jártam pórul, pedig már tizenkét esztendő voltam, és se szeri, se száma az általam megmászott fáknak. Amint kezdtem eltetni vele, a magot is kiköpdöstem, hiszen már ráértem, nem hajtott az éhség, kedvemre eszegethettem, és csak a javát, az egészen érettet tömtem a számba. Az édes ízek boldog kábulatában rózsaszínnek láttam a világot. Aki úgy isten igazából még nem lakott jól cseresznyével, el se tudja képzelni, mit éreztem. Körbehordoztam tekintetem a magasból. Nem messze gazdánk huszonéves fia boronált, belefeledezve munkájába. Jól hallottam, amint nevével nevezi a lovakat, amelyeknek gyepőlőjét hét-nyolc esztendő koromban — magam is tartottam, amikor apám magával vitt a mezőre. Apám a lelkemre kötötte, mindig köszönjek egykori kenyéradó gazdáinknak, akár fogadják, akár nem, hadd lássák, mi nem tartunk haragot, jól neveltek vagyunk. Ez a Feri is megkapta tőlem, ami kijárt neki, de mindig elfordította a fejét. Jókedvemben voltam, és a kötekedés merőben egyoldalú játékosságával lövöldöztem feléje a cseresznyemagot. Akkoriban kezdett divatba jönni a kulákozás, magamban tehát lekulákoztam, miközben célba vettem: „nesze, neked, kulák!”

Amikor leestem, hirtelenjében nem is fogtam fel ésszel, hogy már nem fent, hanem lent vagyok, túl gyorsan értem földet ahhoz, hogy gondolatban követni tudtam volna az eseményeket. Feri éppen a föld másik végén járt, háttal volt, nem láthatta-hallhatta a körülöttem csécsapó ágakat, a puffanást. Fájdalmat nem éreztem. Ültem magamnak, behúzott térdel, és vártam valamire. Bizonytal arra vártam, hogy valamelyik testrészem felocsúdjon, jelezze, hogy megütötte magát. Jobb lábam szára elszibadt, úgy tűnt, mintha nem is hozzám tartozna. Bizakodtam, csakhamar elmúlik, nem kell odafigyelni. Amikor rossz álmomból hirtelen felriadtam, igyekeztem valami jóra gondolni, nehogy emlékezetemben megragadjon a rossz. Elhatároztam, ha elmúlik ez a szibadság, visszamászom, most már gondolok az otthoniakra is, megrakom a kebelem cseresznyével — én voltam a legidősebb, és testvéreim mindig vártak tőlem valamit, ha hosszabb időre elhagytam a házat. Most se állíthatok üres kézzel haza.

Nem is néztem a lábamat, tekintetem a fára függesztettem, keresve a bűnbakot, ami ilyen csúnyán megtréfált. Hát persze egy száraz gallyal kerültem érintkezésbe, letört, alatta esésem útját jelezte a meghervadó, tépett ágak. Legalább hat-nyolc méterre zuhantam.

Muszáj volt tekintetem visszavonnom a fáról. Lábam szárából kezdett kiállni a zsiabadás, a jótékony érzés, ami útját állta a fájdalomnak. Jobbra balra forgatva fejem szemügyre vettem lábam szárát. Hát ez mi az istennyi! A bőr alól valami hegyes állt ki, s

melvel igen hasonlított egy szálkához, mi másra gondolhattam volna? Az eltört ágból szilánk ment a lábamba. A szilánk körül szemlátomást növekedett a pirosság, egy elnehezdedt csöpp elindult a lábam szárán, piros utat hagyva maga után. Megfogtam a szálkát, s behűnyva szemem, jókorát rántottam rajta. Nem tudtam megállni ordítás nélkül. Csak annak örültem, Feri még messze, nem hallhatta. Mintha tüzes vasat nyomnának a végtagomba, a fájdalom egyre fokozódott. Összevágtam a fogam, hogy ne tudjon kijönni a számon a sziszegés. Annyi szent, ez nem szálka, ez valami más, ami nem a letört ághoz, hanem hozzám tartozik, borzasztóan hozzám. Attól a rantástól minden valamirevaló szálka kijön kiszakad, ez viszont, mintha egybe lenne növe a lábammal.

Próbáljunk leállni, persze, hal lábbal. Nagy nehezen sikerült. A fa alig egy méterre volt tőlem, de irdatlan messzinek tűnt, pedig jó volna nekítámaszkodni, hogy ránehezdedhesek a jobb lábamra, így kell megtennem, támasz nélkül. Úgy zuhantam vissza a porba, mint egy krumplicsászak. Fejem is beleszédült a felnyíló fájdalomba, szemem teliszaladt könnyel. Kétségbeesett dühvel bámultam lábam szárát, mely mindent elrontott. Már nem vihetek haza cseresznyét, sőt, talán magamat se vihetem haza, itt fog rámezteleni. Szegény szüleim hova-merre induljanak keresésemre?... Mire rámtalálnak, talán már nem is leszek az élők sorában. Helyzetem maga volt a megtestesült reménytelenség.

Azon kezdtem törni a fejem, valahogy hírt kellene adnom magamról, szüleim ne a hossza-végesincs határt járják be értem, egyenest idejőjjenek. Sehol egy teremtet lélek, csak ez a Feri, megőli ellen-ségünk, aki mindig ránt a fején, ha köszönök neki. Mivel szüntelenül azon gondolkodtam, miképp hívhatnám fel magamra a figyelmet, a fájdalom se kínozott annyira. Figyeltem, gazdánk fia hányadán áll a boronálással. Megnyugtató, hogy meg jócskán van mit csinálnia, mire végez, csak kisütők valamit, mondjuk, elkezdek anyám meg apám után kiabálni, hogy „jaj nekem, jaj szegény fejemnek, eltört a lábam, tessenek értem jönni...” Feri ugyan a világ minden kincséért nem lépné át a küszöbünket, de valakivel csak beúzen, hol vagyok, merre keressenek, az isten is megveri, ha ennyire se képes. Nem neki fogok kiabálni, számra se veszem a nevét, csak úgy a vakvilágba, higgye, hogy elment az eszem, azt hiszem, ilyen messziről meghallják.

En terveztem, a lábam végzett. Csúnya veres folt képződött a szálka körül. A fájdalom valósággal elszédített, törzsemben hajladozva jajgattam. Erőltetnem kellett a szemem, hogy kitisztuljon a látásom, egyfolytában ömlött belőle a könny. Feri megint elfelé haladt a borzasztó hosszú földön, lovait biztatgatva, amelyeket magam is vezettem kukoricakapáláskor, meglovagoltam vasárnaponként, amikor édesapám kihozta őket a folyóra megfürdetni-úszkáltatni — a hat párból ennyi maradt meg, a két öreg pára. Ha megszólítanám őket, talán még most is értenének engem, hiszen mennyit legeltettem őket, még takarmányt is loptam nekik, s ha szóltam: Bözsi, Ráró!, menten felém indultak, tudták, valami jót tartogatok számukra, egy-egy répát, vagy a számtól elvont kenyeret. Ha a lovak beszélni tudnának, biztos megvinnék a hírt édesanyámnak, ők ismerik hozzánk az utat, mennyit álltak a portánkon! De hát a ló nem ember, nem tudja kimutatni úgy a háláját, meg a haragját se. Oh, istenkém, mért nem adtál nyelvet Rárónak, hogy hírt vihetne rólam...

Jött visszafelé Feri. Néhol, ahol darabosabb volt a szántás, ráállt a boronára, a lovak szemlátomást nekirugaszkodtak-erőlködtek ilyenkor — Feri jókorára növesztette az isten. Amikor már-már fordult volna vissza, úgy belenyílalt a lábamba, képtelen voltam tüntöztetni magam, hiszen már két órája... maga az örökkévalóság...

Eszelős sikoly hagyta el a számat:

— Jaj, Feri bácsi! Eltört a lábam!

Hanyatt vetettem magam, rángatóztam, de így is hallottam, hogy azt mondja a lovaknak: hó!

A rámvetülő árnyékból tudtam meg, hogy már mellettem van, de amikor megint rámszakadt a forró napsütés, azt hittem faképnél hagyott, meglátva, kívül van dolga.

Ordítottam, ahogy a torkomon kifér:

— Ha istent ismer, ne menjen el, ne hagyjon magamra!

— Pisti, te megbolondultál! Mért bagynálak magadra?!

Kinyitva a szeme, lábamnál láttam kuporodni, fejét bosszúsán csóválva:

— A kutyafáját! Ennek fele se tréfa, te gyerek, nyílt törésed van. Nem nyúlok hozzá, nehogy tetézzem a bajt. Fel a fejjel, öcsi, rögtön jövök!

Forgattam utána a fejem. Trappban iramodott a lovakhoz. Kifogva a boronából, vezelte őket a szekérhez. A szomszédos táblán lóhere-rendek heverték, felnyalábolt egy öllel. Az éhes lovak nyújtották a nyakukat, de nem nekik vitte, be a szekérbe, ágyat vetett nekem.

Könnyedén felnyalábolt, be a szekérbe a lóherére. — No! — patant a hangja, utána az ostar is csattant egyet, aztán még egyet, Rárónak is, Bözsinek is jutott belőle. A lovak szinte szálltak a szekérről, porzott utánuk az út.

En már se eleven, se holt, mire megérkeztünk az orvoshoz. Amikor megáll és nyúlna értem a szekérderekéba, ki más mint az apja termet ott. Hallom azt az erőszakos, nyegle hangját:

— Nocsak, ezért, éppen ezért tudat otthagyni a boronálást?!

Könyörgő tekintetem Ferire vettem, aki farkaszemet nézett apjával, értem nyúló keze megáll fél úton. Harminc esztendeje már, mégis emlékszem szavaira:

— Mindenki a maga lelkiismeretével van összezárva, apám, én békességben akarok lenni a magaméval.

Az öreg még lármázott, de én azt már nemigen hallottam. Amikor Feri megemelt, a fájdalom elvette az eszemet, rettenetesen ordítottam.

Az orvos injekciót nyomott belém, hogy elhallgassak, aztán várt kicsit, lábamat nézegette, hogy a gyógyszer hasson, és szép sorjában helyére igazította csontomat, sinbe rakta, majd azzal engedett utunkra: azonnal kórházba kell vinni, neki nincs röntgene, nem lát bele a lábamba, helyére kerültek-e megfelelően a csontfelületek. Feri tovább hajtott velem a tíz kilométerre lévő járási kórházba.

Amikor hazakeveredtem, első utam volt gazdánkhoz vitt. Olálkodtam a kapujuk körül, vártam, feltűnjön Feri. A kutyájuk megismert, barátságosan vakkantott, és a házlak azt hitték, rokon, vagy legalábbis ismerős jön, aki bejáratos hozzájuk, azért ugat így a kutya. Kinézett volt gazdánk. Bot volt a kezében, arra támaszkodtam. Illedelmesen köszöntem. Fogadta. Így szóltam hozzá:

— Jöttem megköszönni Feri bácsinak, hogy nem hagyott cserben. Az öreg felfortyant, szemöldöke homlokára szaladt:

— Azt hiszed, én cserbenhagytalak volna? Hát mit képzeltek ti rólam? Ti csak hiszitek, hogy rossz ember vagyok. Ki mint él, úgy ítél!

Most is lármázott, szokásához híven, roppant ökleivel hadonászva. Feri dugta ki a fejét a nagy hangra. Amikor meglátott, kisietett hozzám, lekuporodott a lábamhoz, kezét végighúzta azon a helyen, ahol kiszúrt a csont, forradást hagyva maga után. Felegyenesedve, csak ennyit mondott:

— Ezen a helyen már aligha fog eltörni, erősebb, mint valaha, de azért ne próbáld ki!

Azután már fogadta a köszönésemet. Én is az övét, amikor, egy őszi reggelen, kivált a pufajkások közül, és azt mondta, ő itt a brigádvezető, és tisztelettel köszönti az új főmérnök elvtársat...

Féligkész bérházak nézték a rendhagyó találkozásunkat az eset után húsz esztendővel. Az építőbrigád különösnek tartotta, hogy a főmérnökük hosszan bámulja brigádvezetőjüket, majd szó nélkül megöleli, és fülük hallatára ezt kérdi:

— Békességben van a lelkiismeretével, Feri bácsi?

— Rendben, mind a mal napig, főmérnök elvtárs.

Újdonsült munkatársaim tekintetéből ezt olvastam ki: „Ezek valahonnan ismerik egymást...”

Béri Géza

Sportnovella

1. A NEHÉZATLÉTA

A pálya külső szélén futott, piros melegítőben. Egyenletes iramban, szorgalmasan rótt a köröket. Jólesett a futás, ütemesen surrogott a tornacipő a salakon, érezte, fellazulnak az izmai, könnyebb lesz a teste. Egy-egy kör után szökdellit, főleg bal lábbal, aztán futott tovább. Néha kerülnie kellett, mert a pálya bejárat felőli végén a gerelydobók már versenyeztek, a lelátó alatt meg a távolugrók. Ilyenkor — mert nem akart kizökkenni a maga diktálta tempóból — kikanyarodott a pálya mellé, a hirdetésekkel telemezelt palánk tövében futott.

Ha a piros salakon a kanyarhoz ért, mindig végigpillantott a széles, füves pályán. Szép, nagyon szép a gyepek, üdezőld. Látszik, sokat foglalkoznak vele, ápolják. Igaz, itt alig van verseny. Messziről olyan, mint egy hatalmas sakkaszt, mert úgy nyírnak, hogy a fűnyírógépet minden kétszer két méteres szakasz után pár centivel magasabbra vagy alacsonyabbra állítják; így fentről, a lelátókról, kockásnak, mintásnak látszik az egész pálya.

Melege volt, lehúzta melegítője felső részén a cippzart, lassított. Közben eltűnődött — ez a sakkasztalzerű gyepszőnyeg valamire emlékeztette, de hol is, hol is... —, aztán hirtelen eszébe jutott. Még katonáskorában, persze Gyöngyösön a laktanyában volt egy srác, az találta ki, hogy a pokróc szőreit körömkefével ilyen sakkasztalminatásra fésülgeti. Sikerült. De rá is fáztak, mert a göré meglátta, annyira meglepett neki, hogy kiadta parancsba, minden ágyat, minden pokrócot kockásra kell fésülni. Na, mit kapott a kockáspokróc feltalálója!

A következő kör után megállt a pálya sarkán trikóra vetkőzött, gimnasztikázni kezdett. A végtagjait, a nyakát mozgatta át, aztán a derekát. Szökdellit. Leült a fűbe, felhúzta a térdét, tenyérral pofozgatta, lazította a lábizmaid. Úgy ült le, hogy közben figyelhesse a magasugróversenyt, mert már azt is elkezdték. Alacsonyan volt még a lécek. Az ugróatléták hol levették, hol felvették a melegítőjüket — kinek piros, kinek zöld, de volt sárga, kék, mindentéle —, sorba álltak, ugrottak. A lécek sose verték le. A versenybírók jegyezte az eredményeket, egy izgága, karszalagos rendező hangosan intézkedett, hogy ki lesz a következő ugró. Most éppen egy nagydarab, kővérkés pacák került sorra. Háttal állt a léccnek. Földobta magát Fosbury, potty. Totty.

Út a fűben, a combját masszírozta, mosolyogva nézte az ugrást. A kővér szétvágtatta kezét-lábát, mint a béka, keservesen tápázkodott föl. Nagyon nem szerette ezt a stílust. Lehet, hogy eredményes, de csúnya. Más az, látni a léccet, érezni a magasságot, a levegőt, a lebegést. Így csak a hanyattesést lehet érezni.

— Az ugrás érvényes! — kiabált a karszalagos, és leguggolt, hogy leolvassa a léctartó oszlopról a magasságot. A versenybíró elnöke — kopasz, pocakos sporttárs — helyeslően bólintott, intett a jegyzőkönyvvezetőnek, aki beírta az eredményt.

Belebújt a melegítőjébe, nehogy elmeredjenek az izmai, felvette az ugrócipőjét, aztán odakocogott a magasugrás színhelyéhez. Megfogta a karszalagos rendező vállát.

— Jó napot! Ugrani szeretnék.

— Ugrani? Melyik egyesületben van?

— Egyikben sem. Én csak úgy ugrom.

— Azt nem lehet. Ez itt a TCP, a KTG és a MEK közös egyesületi bajnoksága.

— Tudom. De most nagyon jó formában vagyok.

— Az lényegtelen. Maga itt nem ugrálhat.

— Mégis, ha...

— Kérem, ehhez nekem nincs jogom. Jöjjön, menjünk oda a versenybírószághoz.

2. A VERSENYBÍRÓ

Hátradólt a széken, süttette az arcát a nappal. Ragyogó idő volt. Így ebéd után inkább szundított volna egy kicsit, de hát ez a verseny... No mindegy, fő, hogy nem esik az eső. Verseny után még szundíthat egyet — igaz, akkor meg ullipartira várják. Menynyi az idő? A hasára feszülő nadrágból előcibálta a zsebóráját. Nézte. A fenébe! A stopperórát hozta el.

Helyeslően bólintott, mert a karszalagos rendező mondott valamit. Intett a jegyzőkönyvvezetőnek, aztán jóízűen ásított. Összekulcsolta kezét a gyomrán — finom, zsíros marhapörköltet ebédelt —, körbenézett a pályán, de csak a nyakát, a fejét forgatta, hogy ne legyen fárasztó. Gyönyörű ez a pálya, a fű. Tisztára olyan, mint a katonáknál, igen, ott volt nálam egy gyerek, az csinálta ilyenre a pokrócát. Utána meg az egész század. Elsők is lettek. Haj, régi szép idők! Aztán lettem ezredgőre.

— Bíró sporttárs, az a sporttárs ugrani akar — lépett oda a karszalagos.

— Jól van, csak ugorjon — szuszogta a versenybíró.

— De, bíró sporttárs, ez a sporttárs egyesületen kívüli sporttárs!

— Hogyhogy? Maga nincs benne egyik egyesületben sem?

— Nem vagyok leigazolt versenyző. De most, úgy érzem, nagyon jó formában vagyok, azért szeretnék ugrani.

— Sportoló maga egyáltalán? — kérdezte a versenybíró mutatóját felemelve.

— Igen. Nehézatléta vagyok.

— Akkor miért akar magasugrásban indulni? — szolt közbe a karszalagos. — Ez ügyességi szám.

— Mert ugrani is szoktam.

A versenybíró tanácstalanul tárta szét karját, a jegyzőkönyvvezető nézett.

— Most mit csináljunk?

— Nem ugorhat, bíró sporttárs — mutatott a jegyzőkönyvvezető a papírjaira —, mert nem tudom hova írni.

— És startszáma sincs — akadékoskodott a karszalagos.

Közben a verseny félbeszakadt, mert nem volt, aki a soron következőt szólítsa, a léccet sem tették vissza — úgy látszik, valaki leverte.

— Gyerünk, gyerünk — tapsolt a versenybíró —, folytassuk! Maga pedig jöjjön a jövő héten.

— Nem lehetne most?

A jegyzőkönyvvezető a versenybíróhoz hajolt, valamit magyarázott, méltatlankodó arccal és gesztikulálva. A versenybíró feje vörösödni kezdett. Lekési az ullipartit, meg egy korsó sört is lenyelne már. Megint a stopperórára pillantott, ettől még dühösebb lett.

— Bánom én, ugorjon, csak fejezzük már be!

— Na, de hova írjam?

— Mindegy, a szélére, vagy oda, valamelyik lap alá. Menynyi a magasság? — szolt rá a karszalagosra. Az felkapta a léccet, a hóna alá tette.

— Kettőszáztíz.

— Helyes. Ugorhat.

A nehézatléta a nekifutáshoz kiépített salakfélkör szélére szaladt. Ledobta a melegítőjét. Megállt, bal lábát lazított, várta, hogy feltegyék a léccet kettőszáztízre. Koncentrált. Bizonytalan lesz az első ugrás, a rohamot nem mérte ki, de ezt így is vinnie kell. Távolról dobbantott, ballal, jobb kezét, jobb lábát vitte át a lécc fölé, semmi baj, jó a roham, most a csipő, a súlypontot kiemeli, bal térdet lazán bal kéz föl. Sima. Út a homokban, nézte a mozdulatlan léccet.

— Ugrás érvénytelen! — kiabált elcsukló hangon a jegyzőkönyvvezető. A versenybíró bólintott.

— Magasság kettőszázharminc! — jelentette harsányan a karszalagos.

Az atléta már újra ott állt a léccel szemben. Mélyeket lélegzett. Most már fél lépéssel közelebb volt, közelebből indulhatott, jobb lesz a roham, jobban jön ki a lépés. Előredőlt, elindult. Dobbant a bal, jobb kéz előre. Hasmánt-guruló technika. Régi. De ez a szebb. — Nagyon rosszul ugrik — szolt oda a karszalagos a jegyzőkönyvvezetőnek. — Elavult ez a stílus. Ma csak a Fosbury megy.

— Igen, igen — helyeselte a jegyzőkönyvvezető —, és figyelje meg, bíró sporttárs — fordult a versenybíróhoz, — mindig csak ballal dobbant. Mindig ballal.

A versenybíró előbb a fejét csóválta, aztán bólogatott.

— Magasság kettőszázharminc! — kiabált izgatottan a jegyzőkönyvvezető, miközben idegesen rendezgette a papírjait.

És végül az utolsó ugrás. Koncentrált. A lécc már fenn van. Most. A dobbantás. Érzé a levegőt, a suhanást. A kéz, a láb. A súlypontot kiemelni. A csipő. Ez az.

3. EREDMÉNYHIRDETÉS:

1. Varga Tibor: 40 centiméter, 2. Soós József: 40 centiméter, 3. Timár Odón: 40 centiméter.